

DELAVSKA POLITIKA

Izida dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predaj 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 5

Sreda, 15. januarja 1936

Leto XI

Ali še sploh kaj za- leže beseda?

Jutri se zopet sestane narodna skupščina v Beogradu. Obravnavala bo tekoče državopolitične posle, eventualno se posvetovala v odsekih o nameravani reformi zakonov. Trenutno je glavna skrb vlade, seveda, proračun, ki ga mora redno poslušati zbornica čimprej spraviti pod streho.

V državi so pa še druga notranja vprašanja, ki so tudi važna, važna predvsem za delovno prebivalstvo države. Toda ne samo za delovne sloje v ožjem pomenu, marveč tudi za gospodarske kroge, obrtnike, trgovce, male kmete. To vprašanje je socialni položaj teh krogov, vzroki bed in posledice.

Neštetokrat smo že povdarjali napake gospodarske politike, ki bi jo lahko označili z gospodarsko anarhijo. Kako pa naj imenujemo drugače svobodno eksploatacijo države in državljanov leta in leta. Kako naj imenujemo drugače neprestano zniževanje mezd, oduševanje stanovanjsko najemnine in vso nebržnost, s katero se gre pri nas preko teh na dnevni red. Ne trdimo tega samo mi. Celo odlični gospodarstveniki, pomembni funkcionarji delodajalskih korporacij so izjavljali, da vede sedanja gospodarska in mezdana politika v popolno razsultost in propadanja prebivalstva. In niti ti opomini niso doslej še našli niti najmanjšega odziva.

Delavstvo je že predložilo tozadevne predloge. Do rešenja predlogov in zahtev še ni prišlo. Kje so minimalne mezde na podlagi eksistenčnega minimuma? Kje skrajšanje delovnega časa? Kje zavarovanje za starost, za nezaposlenost in še vsa druga važna socialnopolitična vprašanja?

Doba kategorično zahteva, da tudi narodna skupščina reče nekaj k vsem tem vprašanjem. Doslej se v narodni skupščini ni mnogo govorilo o vsem tem in kolikor se je le bolj platonično: naj minister napravi, kar smatra, da je potrebno. Toda, če pridejo razna vprašanja pred ankete, tedaj imajo gospodje tisoč in tisoč pomislekov. Vse to dokazuje, da ni zmišla za pametno socialno in gospodarsko politiko.

Zato je potrebno, da se s temi vprašanji bavi narodna skupščina, ki mora ob resni debati in po stvarnih razlogih dati vladi zdravo inicijativo in moralno oporo.

Nimamo pričakovati inicijativ od te skupščine. Povedati smo pa morali to, kar smatramo, da je dolžnost narodne skupščine.

Skupni svet delavskih strokovnih organizacij pozdravlja Masaryka in Beneša

Centralni svet delavskih strokovnih organizacij čehoslovaških je poslal prvemu predsedniku republike T. G. Masaryku in njegovemu nasledniku dr. Benešu pozdravna telegrama. Svet se zahvaljuje Masaryku, da je vedno skušal voditi republiko v duhu demokracije in socialne pravičnosti. V telegramu novemu predsedniku izraža svet veselje zaradi njegove izvolitve ter spominja, kako veliko pozornost je dr. Beneš svojedobno posvečal strokovnim organizacijam.

Mi pa čestitamo čehoslovaškemu

Kdo hoče reševati vprašanje kmetiških dolgov

Važen interesent v vprašanju kmetiških dolgov so banke in drugi denarni zavodi, ki ni zadovoljen z rešitvijo vprašanja. Tudi kmet ni zadovoljen, ker dejansko ni deležen znatne olajšave, čeprav se je zadalžil morda po nesreči ali po krivdi kapitalističnih spekulantov, ki so ustvarili današnje gospodarske razmere.

»Jugoslovenski Lloyd« z dne 5. decembra navaja štiri različna stališča denarnih zavodov in gospodarstvenikov.

Zagrebski in vojvodinski denarni zavodi so mnenja, da naj država prevzame kmetiške dolgove in jih plača bankam v gotovini.

Beograjski denarni zavodi so mnenja, da bi taka konverzija kmetiških dolgov z izdajanjem denarja pomenila inflacijo in jako škodovala gospodarstvu.

Posebni odbor poslanske večine v vladi tudi meni, da se končna konverzija kmetiških dolgov more rešiti najbolje z izdajanjem državnega denarja.

Slovenske denarne skupine pa priporočajo, da naj se dolgovi sanirajo s tem, da se zunanja vrednost dinarja zniža v razmerju kakor so to storili v Angliji. S tako devalvacijo dinarja bi porasle cene in kmet bo lahko plačal dolgove, dočim bi država morala ostanek plačati iz zlate in devizne podlage, ki bi se z valorizacijo povečala.

Iz notranje politike

Beograd, dne 12. januarja 1936.

Par prijateljskih kosil pa je le za beležiti tekem zadnjega tedna. Povdarili so posebej, da so se zbrali h kosilu le zgolj privatno, kakor običič star prijatelj starega znanca. O prijateljskih kosilih poročajo iz Ljubljane. S svojim spremstvom se je pripeljal v Ljubljano z Bleda vojni minister Peter Živković in v »Unionu« je kosil v družbi doktorja Alberta Kramerja. Dr. Albert Kramer pa je imel tudi prihodnje dni nek privatni obisk. Sam predsednik senata Tomašič se je po privatnih poslih pripeljal v Ljubljano in tudi ob tej priliki sta predsednik Tomašič in dr. Kramer prijateljsko kosila.

Iz demantija se lahko razbere, da je v prijateljskem krogu pri kosilu kramljal v Ljubljani tudi Laza Marković, ki ga poznajo kot prvaka starih radikalov. Laza Marković je verjetno razgovarjal s svojimi prijatelji, kako organizirati v Sloveniji radikalno gibanje, ki mu je doslej že dano novo strankarsko obilježje.

Doslej še ni nihče trdil, da bi dr. Marković v Ljubljani že moral opravljati posle kakega posrednika med razprtimi radikali. Ta posel bo moral poizkusiti v Zagrebu, kjer sta se konkurenta dr. Fran Gabreh in Mihalović že do grda skregala, kdo je boljši in bolj pravi radikal.

Davidovičevi demokrati so po svojem pristašu Slavku Dukancu

organiziranemu delavstvu, ki ima demokratske in socialnopolitične prepone državne na čelu republike.

Večina bančnih zavodov je za devalvacijo, ki pa bistveno ne rešuje kmeta, vsaj ne malega kmeta. Narodna banka bi s tem lahko izplačala svoje podlogo okoli 800 milijonov dinarjev in s tem spravila denar v promet. Obenem bi pa narasla draginja, ki bi v interesu bank in velekapitalistov slekla konzumente do srajce. Ali ni še dosti, da delavci in nameščenci že v 70 odstotkov primerih niti za prehrano ne zaslužijo, da je več stotisoč delovnih ljudi, delavcev in inteligentov že več let nezaposlenih, ki bedno propadajo? Ali ni že dovolj tega izstradanja naroda?

Kmetiške dolgove, zlasti malim kmetom je treba odpisati kakorkoli že na račun tistih, ki so v povojnih letih do krvi izsesali delovno ljudstvo in kmeta, ne pa zopet valiti vse breme na tiste, ki so preobremenjeni.

To je treba povedati, ker se zopet pripravljajo udarec po delovnih slojih in konzumentih sploh, če bomo molčali. Taka sanacija pa tudi sicer ne more koristiti, ker se bo s tako konverzijo kmetiških dolgov konzumentska sila samo še znatno zmanjšala.

Narodu ne bo nič koristilo, če se bo kmetiško vprašanje reševalo s stališča bank, ker bodo banke s pospešeno brzino zopet zakopale novi denar v kapitalističnih bisagah.

Proces mizerije, še povečane, se bo pa nadaljeval.

razlagali, kako bi se dalo čisto lepo, kar najlepše urediti novo državo. Povedali so, da se demokratska stranka »zalaže« za široke samouprave, slične nekdanjim okrožnim samoupravam v kraljevini Srbiji. Pravijo in zatrjujejo, da so dale one odlični rezultat. Te samouprave — pravijo — bi mogle zadovoljiti »sitnije potrebe bez dugog administrativnog dopisivanja sa Beogradom«. Prihranek na markah je torej — očiten.

Eden demokratskih prvakov pa je vedel tudi še ta teden povedati, da je dobila demokracija v zadnjem času velike udarce.

Sicer pa se bodo tudi v prihodnjih tednih znova slišala zagotovila, da je za uvedbo političnih svoboščin vse pripravljeno in da se čaka le primerne in ugodnega trenutka, da se lahko s tem začne.

Kronika političnih dogodkov pa bo sproti kazala, kako se te politične svoboščine uvajajo.

Razen tega so v Beogradu ustanovili protikomunistični odbor za obrambo civilizacije, proti materialističnim in protinarodnim naukom, za zaščito današnjega družabnega ustroja, varovanje načela zasebne lastnine, reda in javne morale.

Hudo mora biti, če so gospodje mnenja, da je treba poleg državnih oblasti, ki čuvajo zakone, ustanovljati še take odbore. Ko bomo zvedeli imena odbornikov, bomo tudi lahko ugotovili, ali žive in delajo iz idealizma, ali pa je materializem, bogastvo in sijajna plača gonilna sila njihovega z idealizmom prepojenega narodnega križarstva.

Svoboda

Pravkar je izšla v hitlerjevski Nemčiji v založbi Rowohlt knjiga: Paul Distelbarth, *Lebendiges Frankreich* (Živa Francija), ki po vsem svetu vzbuja zanimanje že s tem, da je izšla pod režimom, ki mu demokracija nikakor ni ideal. Pisatelj, ki ni demokratskega mišljenja, še manj socialist, opisuje verno razmere, kakršne so v Franciji. S tem je pisatelj nehoti napisal en sam slavospev ljudski demokraciji, ker on gotovo ni imel namena, da agitira za ta naš ideal. Da on kot nasprotnik priznava vrednosti demokracije, ji je storil večjo uslugo, kakor bi jo mogoč najboljši demokratski pisatelj. Pod poglavjem »Svoboda« pripoveduje Distelbarth:

Na vseh javnih poslopih Francije je z velikimi črkami napisano geslo republike: **LIBERTE — EGALITE — FRATERNITE** (svoboda — enakost — bratstvo). Mnogo ljudi trdi, da so te besede izgubile smisel, da so postale puhle in prazne. Kdor kaj takega govori, ne pozna francoskega naroda; njemu te besede niso nekaj zastarelega, temveč so mu nasprotno cilj, ki še ni dosežen in za katerega dosego se ne sme bati nobenega truda.

Če govore Francozi o svobodi, mislijo naravno na relativno svobodo, v kateri se vsak posameznik odpove delu svoje osebne svobode, da s tem omogoči življenje v družbi. Bistvo svobode vidi v tem, da je ta delna odpoved **prostovoljna**. Samo prostovoljno ima vrednost. Francozom se zdi država svobodna tedaj, če se neizogibne omejitve državljanom ne nalažajo od zgoraj po volji posameznikov ali manjšine, temveč če jih sklene večina državljanov. Ideja svobode je za nje prav tako kakor civilizacija neolčljivo zvezana z načelom večine. Da bi se mogle pri tem delati izjeme, ne dopuščajo, prav tako kakor ne priznavajo, da bi se smelo govoriti o posebni nemški, ali francoski, ali italijanski svobodi. Ni svoboda tista, ki je različna pri raznih narodih, temveč **različno je samo omejevanje svobode**...

Vsoto vseh potrebnih omejitev osebne svobode imenujemo s francoskim izrazom **disciplina**. Ta disciplina je pri Francozih prostovoljna, ker se oni kot svobodoljubljen narod upro vsakemu nasilju in prav tedaj ne delajo tistega, kar se od njih zahteva. Disciplina je za nje notranja in je prešla ljudem tako v meso in kri, da se je sploh ne zavedajo več. Postala je sama ob sebi razumljiva.

Kdor si hoče napraviti pravo sodbo o tej prostovoljni disciplini, naj si samo pogleda, kako hite zvečer množice nameščencev k tramvajskim postajam, da se odpeljejo v predmestja. Nikake gneče, nobenega pririvanja ali suvanja. Vsakdo po vrsti vzame svojo številko in se vrsti v kačo, ki se zviija sem in tja med drobnimi verigami. Ko pripelje tramvaj, ugotovi spovednik, katero številko ima prvi, jo okliče in vpraša »Nihče pred njo?« Žene z otroci v naročju, noseče žene in invalidi ne potrebujejo številke. Kdor bi v Franciji hotel rabiti svoje komolce in se prerivati, pa če bi imel še tako tehtne razloge, bi slabo odrezal.

Najnazorneje se kaže ta prostovoljna disciplina pri avtomobilskem prometu. Pariz s svojimi predmestji je imel do zadnjega več avtomobilov kakor vsa Nemčija skupaj. Na nekaterih točkah pasira ob delavnikih tri do štiri tisoč avtomobilov na uro. Vendar se ves ta ogromni promet ureja sam. Na mnogih živahnih križiščih sploh ni stražnika.

Izgubljena vojna?

Obupna taktika Italijanov. — (Piše posebni poročevalec »Mitropress« Spencer Price)

Pred Makalo, januarja.

Problematične osvojitve

Marsal Badoglio dan za dnevno brzojavlja domov stereotipni stavek: »Z obeh front ni nič novega poročati.« Če generali nimajo nič novega poročati, se vendar dogaja toliko stvari, da bi mogli pazljivi poročevalci napisati cele knjige. Spominjam se moža, ki je to storil deset let po svetovni vojni in njegova knjiga je doživela svetovno slavo. Jaz pa ne bom čakal toliko časa; v starem in novem svetu naj ljudje čim hitreje izvedo, zakaj so Italijani v dnevih, ko niso imeli nič novega javljati, izgubili svojo nesrečno vojno.

Moderni Rimljani niso od svojih prednikov podedovali nekaterih lastnosti, ki so nujno potrebne predvsem pri osvojevalnih pohodih v tujih delih sveta: nezaupljivost in prekanjenost. Z nerazumljivo odkritosrčnostjo so sprejeli v svojo zmagovito armado vsakega abesinskega plemenskega poglavarja, ki je prišel k njim ter se jim poklonil. Delili so velikopotezne podkupnine in s tem zvalili v svoj tabor vedno več sovražnih roparskih vitezov in grofov. Triumfalno so potem poročali domov, da »so se že spet vdala cela ozemlja, na katera italijanska armada še stopila ni.«

Askari obračajo puške

Ta nerazumljiva naivnost je postala za nje usodna. Pokazalo se je, da imajo črnici mnogo več zvitosti in pretkanosti kakor njihovi sovražniki. Ti poglavarji so sicer sprejemali italijanski denar, toda z notranjim sklepom, da ga bodo porabili za stvar svoje domovine. Sprejemstvo navidez vdanih abesinskih poglavarjev so Italijani uvrstili med Askare. Te so pa začeli Abesinci hitro pridobivati za svojo stvar. To je bila seveda njihova sveta pravica, ki je rodila take posledice, da se Italijani gotovo ne bodo več opomogli od njih do izbruh nove deževne dobe.

Tristo fašistov s plinom oslepelih

Lahko si mislimo, da italijanski generalni štab ni bil posebno vesel, ko je spoznal »uspehe« svojih pridobitve.

Vzorni primer prostovoljne discipline je bila silna manifestacija socialističnega delavstva 10. febr. 1935 v spomin žrtvam februarjskih nemirov prejšnjega leta. Delavski reditelji sami so urejali tok stotisočere množice. Policija, na čelu ji notranji minister in policijski prefekt, je gledala s prekrižanimi rokami. Ko so pri demonstracijah proti znižanju plač v juliju 1935 nekateri pograbilili kamnite kocke, naložene v bližini Opere, jih je takoj iz lastnih vrst opozoril klic: »Discipline, camarades!« — in vrgli so kamne proč.

bitev. Na Silvestrovo večer je dal po prekem sodu ustreliti šest »vdanih« abesinskih plemenskih poglavarjev. S tem pa zlo nikakor še ni odpravljeno. Zato je italijanski štab oznanil, da se bo odslej vojevala vojna brez ozira na kakršnakoli človečanska načela. Za pretvezo je vzel obglavljenje italijanskega letalskega poročnika, ki so mu baje divji Abesinci na južni fronti odsekali glavo.

Nova taktika, katere prvi rezultat je bil obstreljevanje Rdečega križa v Dolu, se spet obrača proti njim samim kakor sploh vse v tej njihovi nesrečni pustolovščini. Plinske bombe postanejo lahko nevarne za obe strani. Plini gredo z vetrom in tako se prav nič ne čudim strašni novici, ki so mi jo pravkar prinesli v šotor: severo-zapadno od Malake so obiskali italijanski plini neapolitansko skupino mladih fašistov, od katerih jih je nad tristo oslepel.

Zdaj so začeli Italijani poskušati še z drugo metodo, ki je gotovo bolj nedolžna. Pri številnih bližnjih spopadih v zadnjih tednih se je pokazalo, da so Abesinci telesno mnogo močnejši od Italijanov. Da se izognejo prepogostim smrtnim slučajem z nožem, so Italijani uvedli jiu-jitsu-tečaje. V tej japonski rokoborni umetnosti uče posebno predstraže, ki naj s spretnimi udarci napravijo neškodljive mišičaste Abesince. Ta umetnost

je baje nekaj Italijanom že rešila življenje.

Vojne ne morejo dobiti!

Toda kaj pomaga vse to, če pa ni nobene odločilne zmage? Moj radio mi prav v tem trenutku javlja, kako koprneče čaka Rim na kak vojaški uspeh, ki bi mogel spremeniti položaj Italije v evropski politiki. Toda Rim naj si ne dela iluzij, nobenega uspeha ne bo doživel.

K veliki bitki spadata vedno dva. Kako naj izvojuješ zmago, če se pa nasprotnik sploh ne pokaže? Kaj naj napraviš proti sovražniku, ki proti vsemu pričakovanju nikdar ne nastopa v množicah, temveč vedno samo v majhnih četah? Kako naj se obvaruješ pred presenetljivimi nočnimi napadi naglih divjakov?

Abesinci vedo prav natančno, kaj hočejo. Vedo dobro, da njihovi najmočnejši zavezniki niso Angleži in Zveza narodov, temveč vreme, podnebje in teren. Desettisoče Italijanov so že prepeljali spet domov radi boleznih in izčrpanosti. Noben plinski napad, obeno bombardiranje ne more nič napraviti proti temu. Vsak kilometer, ki ga Italijani prodro, povečava nevarnost, da jim bo odrezan umik. Mussolini mora biti popolnoma napačno informiran. Vojne Rim ne more dobiti!

Rjavi teror v Nemčiji

Namesto božične amnestije: zapiranje, umor in mučenje

Čehoslovaški »Sozialdemokrat« poroča:

»Krvava sramota cezarizma kriči do neba. V miru se nadaljuje iztrebljevalna vojna Nemcev proti Nemcem. Pravica pesti vlada zopet sedemdesetmilijonskemu narodu, ki je bil nedavno v prvi vrsti kulturnih narodov. V imenu tisočkrat onečaščene pravice mečejo najboljše in najplemenitejše ljudi v ječe. Proti 47 socialnodemokratičnim možem in ženam so bile nedavno v Bremnu izrečene zaporne kazni do petih let, ker so zbirali denar za bedne rodbine zaprtih rodbinskih očetov. Mučenjem v preiskovalnih zaporih in koncentracijskih taboriščih se v tretjem cesarstvu pridružuje še nekaj strahovitega: zahrbtna smrt jetnikov za gladom.

Oskrbni stroški za jetnike, ki so znašali 1929 še 42 fenigov na dan, so bili znižani na 20 fenigov. Življenski pomočki so se obenem podražili za polovico. (Torej 1929 okoli 5.50 Din na dan, sedaj kvečjemu 3.— Din na dan). To pomeni, da poginja v Nemčiji desettisoč političnih jetnikov v mukah gladi.

Onim špijarjem nacionalnosocialističnih trinoških hlapcev, ki proslavljajo »mir in red« v Nemčiji, bije

v lice naslednje poročilo angleškega opazovalca, ki je te dni krožilo po časopisju kulturnih držav.

Anglež pravi o nemški sramoti v »Daily Herald«:

»Tisoči iz vseh dežel, ki so v zadnjih treh letih potovali po Nemčiji, so videli samo fasado diktature, ki je bila pripravljena za obiskovalce. Taka dobrohotna poročila »prič zgodovine na lastne oči« so Hitlerjevemu sistemu več koristila, kakor bi mu ves Goebelsov propagandni stroj koristil v desetih letih. Jaz poznam drugačno Nemčijo. Dežela, v kateri narod trdo dela in malo je, vendar vodijo tisoči heroičen boj proti nacistični diktaturi. Dve leti je Hitler dopovedoval svetu, da v Nemčiji ni organiziranega terorja.

Ljudje, ki nikdar niso okusili pritiska, silo in brutalnosti fašističnega terorja, ga ne morejo umeti, in vem, da mnogi ne bodo mogli verovati, če jim povem, kako je tam v resnici. Fizični in moralni teror ni niti eno minuto popustil. Postal je le neviden — ne le za inozemstvo, marveč tudi za veliko večino nemškega naroda.

Več kot šest mesecev so se valili valovi preganjanja in v velikem obsegu organizirani teror po vsej državi. Nihče ne pozna števila žrtev,

po zmerni in skrbni cenitvi je število teh žrtev najmanj 10.000 oseb. V dobi zadnjih devetih mesecev je moralo samo v Hamburgu iz političnih vzrokov nad 1000 oseb v zapore.

Mnogo mojih prijateljev je med njimi. Ena teh žrtev — žena 34 let — je ubila policija (gestapo) že nekaj ur po jetništvu. Policijski častnik je izročil staršem nje obleko. Nacisti imajo za ta način smrti posebno ime, imenujejo ga »samomor«. Nihče ni smel videti trupla umrle, niti vedeti, kje je pokopana. O drugih prijateljih ne vem, kam so jih spravili, ali so mrtvi ali živi, ali so bili morda tudi umorjeni, pretepani in pohabljeni, ali se jim je zaradi mučenja omračil um, kakor se je zgodilo z dvema mladima žrtvama, ki sem ju poznal.

Vem, da so ljudje, ki kar nočejo verovati, da je brutalnost pravilo in ne izjema. Vsi so v zmoti. Takim ljudem hočem povedati. Povedati jim hočem resnico. Resnica je, da izvajajo nacisti hladnokrvno in preračunano sadiščične muke in zverinstvo praviloma povsod, kjer so politični jetniki, pa naj bodo župniki, socialisti ali židi.

Zanimiva socialna slika

Koliko ljudi hodi bosih v državi

Čevljarska obrt in industrija v Jugoslaviji izdelata na leto 7.000.000 parov čevljev. Če računamo, da rabi 14 milijonov prebivalcev vsak po dva para čevljev na leto, bi potrebovali, če bi hoteli pošteno obuti vse prebivalce, okoli 28 milijonov parov. Vsak sicer ne potrebuje dveh parov, so pa drugi, ki kupijo na leto tri ali štiri pare čevljev. Primanjkljaj znaša po tem računu 21 milijonov parov.

Kaj je posledica temu pojavu? Pač le to, da ljudje hodijo večinoma bos ali v starih cekljah, ker nimajo denarja, da bi kupili drago obutev.

Tako poročilo objavlja reklama za Bafove proizvode, vendar je za resne mislece poučno, ker meri socialni položaj v državi po obutvi. — Vzrok čevljarske krize tiči deloma v importu tuje industrije, vendar pa v glavnem, če znaša primanjkljaj obutve 21 milijonov, v slabem socialnem položaju prebivalstva.

Razlika v skrbi za šolsko mladino

Klerikalnega dunajskega župana hvali avstrijsko časopisje, ker je dunajska občina dajala 5713 otrokom opoldan obed. Imenovani župan Schmitz je na to ponosen.

V letu 1930. je bil župan na Dunaju sodrug Karl Seitz, ko niti nezaposlenemu še ni bilo tako hudo kakor danes. Tedaj je dajala dunajska občina opoldanski obed vsak dan 11.100 siromašnim otrokom!

Razlika je precej velika.

Za tiskovni sklad je daroval s. Avgust Skitako Din 5.—. Izkretna hvala. Posnemajtel!

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevala Talpa 45

Ko je policaj odšel, je Madžar slekel bel jopič in stopil k blagajni, da bi dobil mezdo za dva dni. Pred blagajno je stal v rokavih. Ti rokavi, pa so bili sama cunjja in umazanija. V kavarni sta bila dva gosta in sta videla nesrečneža. Ko sta zapazila, kakšno umazanijo in kakšne cunje je bel jopič zakrival, ju je minil tek in se nista dotaknila ne kave ne peciva. Vstala sta, plačala pri blagajni in odšla.

Senjor Doux je vprašal Madžara, kaj se je zgodilo in čemu odhaja. Ta mu pa ni znal odgovoriti in mu je skušal z mnogimi kretujami dopovedati, da je njegov dragi tovariš skupil na črepinji in da je sedaj prišla vrsta nanj. Zunaj so stali stražeči in še nekaj drugih ljudi, ki so z zanimanjem opazovali predpotopni pogovor s kretujami. Doux je skušal Madžara prepričati, da je tu v kavarni docela na varnem. Toda Madžar ni verjel. Če bi bolje poznal tukajšnje šege in navade, bi vedel, da bi ne bil nikoli in nikjer varen; med štirimi stenami bi večno ne mogel ostati; kakor hitro bi pa hišo zapustil, bi bilo po njem. Kajti po obrazu ga poznajo že delavci vsega mesta, fotografija ali

tiralica jim nista več potrebni. Pa tudi med hišnimi stenami bi ne bil varen. Neki dan, pojutrnjim ali že jutri, bi se zgodilo, da bi prišel kdo v kavarno, si naročil sladolek, in ko bi Madžar prišel, bi imel že nož v hrbtu ali pa pljuvalnik na črepinji — in sicer tako imenitno, da bi ga morali odpeljati na rešilno postajo. Preden bi se v kavarni zavedli, kaj se je zgodilo, bi bil oni že kdove kje. Nihče bi ga več ne našel, tudi najboljši detektiv ne. To je pa tudi vzrok, da tu ni nikoli stavkokazov. Tu poznajo pač najuspešnejša sredstva in niti trenutek ne pomišljajo, da bi jih brezobzirno ne uporabili. Vojna je vojna. In delavci so v vojni, dokler ne zmagajo ne samo v eni bitki, nego sploh. Če je državam v vojni vsako sredstvo dovoljeno, zakaj pa bi delavcem v njihovi vojni ne bilo? Delavec dela pač zmeraj to napako, da hoče veljati za dostojnega meščana. Toda za to mu nihče nič ne da.

Madžar je prišel ven in stavkovne straže so ga takoj sprejele. Odvedle so ga v pisarno strokovne organizacije, mu priskrbele prenočišče in mu obljubile, da mu bodo priskrbele delo v neki kovačnici za pločevino.

Senjor Doux ga je ogoljufal še za stavkokazno mezdo; dal mu je samo petdeset centavov, štirideset mu jih je pa zaračunal za ubit kozarec.

Nemec pa je — kakor so mi kasneje pripovedovali — doživel še vse kaj drugega. Naslednje jutro so ga privedli pred policijskega častnika. Namesto da bi ga za njegovo zvesto stavkokaštvo pohvalil, pa ga je častnik vprašal, kje ima dovoljenje za vselitev.

»Ga nimam,« je odgovoril s pomočjo tolmača.

»Kako pa ste prišli potem v našo državo?«

»Z ladjo.«

»Tako. Torej ste pobegnili z ladje.«

»Ne, odpovedal sem službo.«

»Ha, tako odpoved službe že poznamo. Sedaj vas bomo oddali vašemu konzulu, toda samo s pogojem, da vas z naslednjo ladjo pošlje nazaj v Nemčijo. Nemci so nam sicer prav všeč, toda vi ne delate nemškemu imenu časti. Samo nemir povzročate pri nas in za take ljudi tu ni mesta.«

Dva policaja sta ga odvedla h konzulu.

Odslej je bil zanj konzul odgovoren. Moral ga je toliko časa preživljati, dokler ni prispela nemška ladja, ki ga je vzela s sabo.

»Kaj pa ste napravili? Ste kradli?« je vprašal konzul.

»Ne. V kavarni La Aurora sem bil za natakarja, pa sem jo dobil po glavi,« mu je mož odvrnil.

»V La Aurori vendar stavkajo. Kaj tega niste vedeli?«

Doma in po svetu

Premeščenih je bilo v Dravski banovini 157 učiteljev in učiteljic.

Mohorjeve knjige ne morejo na Koroško. Tako se pritožuje »Slovenec«. Nam je nerazumljivo to hinavsko prelivanje solz »Slovenčarjev«. Saj imajo zdaj tam neomejeno oblast klerikalci. Se boste vendar zmenili s svojimi tovariši, s katerimi ste vedno sodelovali? Saj vaša ideja in vaša pravičnost je vendar vesoljna?

Načrt naredbe o prepovedi nočnega dela v pekarnah je ministrstvo socialne politike izdelalo. Načrt je bil predložen v odobritev ministru trgovine in industrije. Ni gotovo, koliko časa se bo naredba še zavlačevala, da si je nujna in jo zahtevajo čimprej delavci in široka javnost, ker bi se s tem znatno omejila nevarnost obolenj pri nočnem delu in izboljšala bistveno splošna higijena v pekovski obrti oziroma industriji.

Ljudje okoli »Jutra«, ki so se nekdanje imenovali liberalce, naprednjake, demokrate in končno Jugoslovane, o katerih pa vemo le to, da so bili velika nesreča za svoj »narod«, ker so v svoji samooblastnosti zanemarjali gospodarstvo in kulturo ter privedli to paro v neko duhovno anarhijo in obup. Sedaj se ti ljudje sučejo okoli pohorske resolucije, ki zagovarja neprikrito svoje vrste fašizem. Da je to resnično njih volja in namen, so pokazali zlasti ob grafičarski stavki, ko so zagnali svoje delavstvo na cesto in odklonili sklenitev tarifne pogodbe z delavstvom. Delavstvo sprejmejo le, če mu lahko diktirajo delovne in mezne pogoje. Tako se še danes tiska »Jutro«, »Slovenski Narod« in še nekateri listi v podjetju, ki noče priznati delavstvu pravice do delovne pogodbe in organizacije kot sopogodbence. Ti ljudje pa stikajo po vsej državi za svojimi »prijatelji« in jim vceplajo svoje fašistične nazore. Stike imajo skode so storili ti ljudje. Prišle bodo volitve. Nesrečo fašizma poznamo v drugih deželah: zakaj bi mi ne preprečili plemenitemu narodu Jugoslovanom to nesrečo: fašistično diktaturo.

Poziv dobrim družinam glede sprejema zapuščenih in revnih otrok v brezplačno oskrbo. Banska uprava oskrbuje in vzgaja v svojih zavodih in pri rejnicah na deželi znatno število otrok, ki so osiroteli, odnošno radi velike bede, ali radi brezvestnosti staršev oziroma svojev zapuščenosti. V sedanjih težkih gospodarskih razmerah je pričelo število teh usmiljenja vrednih malčkov tako naraščati, da banski upravi s svojimi omejenimi krediti ni mogoče več nuditi svem tem sirotam potrebno oskrbo. Kdor bi bil pripravljen sprejeti katerega teh otrok, naj javi na naslov banovinskega dečjega doma v Mariboru ali pa v Ljubljani ime in priimek, natančno bivališče, oddaljenost od kolodvora in od šole, družinske, premoženjske, pridobitne in uravstvene razmere. Število in starost lastnih otrok, iz kakšnega razloga bi sprejel rejca in da-li se namerava obdržati rejca stalno ali samo začasno, dalje kakšne starosti in spola naj bo rejec (rejenka). Občinska uprava naj potrdi prejete prijave glede navedenih podatkov in naj se izjavi o uravstvenem zadržanju dotične stranke s pristavkom, da-li je upati, da bo otrok pri njej dobro oskrbovan in vzgojen.

Nov blok držav v Aziji. V Istanbulu (Carigradu) so imeli konferenco zunanji ministri Turčije, Iraka, Irana in Afganistana s predsednikom turške republike Ataturkom glede osnovanja političnega bloka navedenih držav, zlasti z ozirom na enotno zunanjo politiko.

Razmerje med socialističnimi in komunističnimi glasovi v Novi Zelandiji. K zmagi delavske stranke v Novi Zelandiji dodajamo danes ločene številke: Oddanih je bilo 850.723 glasov, od tega 389.912 za delavsko stranko, 280.276 za meščansko skupno stranko, 64.517 za demokrate, 116.406 za razne neodvisne kandidate in 620 (šeststodvajset) za komuniste, ki seveda tudi tam zahtevajo »skupno fronto«. Novo-zelandski vladni načelnik zdaj socialist Savage, bivši rudar.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Kupovanje parcel. Od mestne občine je kupil parcelo na sv. Petra predmestju Rudolf Smersu, uradnik OUZD in predstavnik zelenih (zdaj radikalov) v Delavski zbornici in mestni občini. Stavbne parcele v mestu se prodajajo zdaj po 100 do 400 Din, v okolici po 20 do 150 Din meter.

Ker so žalili soproge hišnih gospodarjev. Vsak boljši Ljubljčan ima soprogo namesto žene, čeprav se še vedno ženijo in ne soprožijo. Zadeva je zelo natančna. Pri srez-

Maribor

Kako je bilo z ekskurzijo harmonikarjev v Prago?

Ob priliki nedavnega izleta mariborskih harmonikarjev v Čehoslovaško smo čitali veličastna poročila v meščanskih dnevnikih o krasnih, nabito polnih koncertih teh harmonikarjev v največjih dvoranih v Pragi, Brnu in Bratislavi. Pred odhodom harmonikarjev smo čitali v »Glasu Naroda« daljši članek o turneja harmonikarjev, v obliki polemike z ljubljanskimi harmonikarji, češ, da se vodstvo kljub vsemu ne odreče turnejam, samo da s tem kaj pridobi denarja za lačne želodčke malih harmonikarjev. Sedaj pa so isti časopisi zopet objavili v zvezi baš s turnejo teh harmonikarjev po Čehoslovaški izjavo mariborske jugoslovansko-čehoslovaške lige, ki pravi, da so se pojavile pritožbe radi tega izleta harmonikarjev na Češko (čeprav jih ne imenuje dobesedno) in svari češke lige, da ne podpirajo več nobene eks-

kem sodišču je zdaj več stanovanjskih odpovedi, ker so nekateri najemniki baje žalili gospodarjeve soproge.

Iz policijske kronike. Pretekli teden so med drugimi zaprli bivšega strojevodjo Jakobca Žorgo in odvetnika dr. Milana Le-meža.

Društvo dolžnikov se ustanavlja v Ljubljani. Če bi se včlanili vsi dolžniki, bi to društvo združevalo skoro vse Ljubljčane, ker skoro ni človeka, ki bi ne bil dolžan.

kurzije, ki ne bo imela priporočila tukajšnjih J-C-lic. Bolj kot vse to, pa zanima javnost sedaj finančni rezultat ekskurzije z ogromnimi obiski v Pragi, Brnu in Bratislavi. O vsem tem po povratku harmonikarjev nismo čitali niti besedice.

Pri takšnih ekskurzijah ima javnost gotovo pravico zvedeti, kako in kaj, zlasti, koliko je prišlo za »lačne želodčke revnih malih harmonikarjev? Če harmonikarji ne bodo položili računa javnosti, bomo pa mi spregovorili o zadevi malo več in zlasti povedali, koliko so dobili v Čehoslovaški na roko denarja po koncertih. Gre za ogromne svote, da se bodo naši ljudje čudili. Zanimivo bo posebno, kdo se je vse peljal na koncerte v Prago.

Zaupniški tečaj. V sredo, dne 15. januarja predavata s. dr. Reisman o socialni zakonodaji in g. Cibic o pravopisju.

Zakaj se mariborski železničarji zapostavljajo? Se s pobožnim zavijanjem oči navno vprašuje črna »Delavska fronta«. Le čemu tako po ovinkih, ko pa za zadevo lahko kar naravnost uredite, če vas je res kaj v hlačah. (Mi je ne moremo, ker mi nismo »nitko i ništa«.)

Nitko i ništa pa oddaja mest novih generalov: kdo je to? Rešitev v prihodnji številki črne »fronte«. Vseeno je pa še boljše biti armada, ki še lahko zaposluje nove generale, kakor pa klub generalov brez armade.

Pet internacional je neki mariborski zgodovinar našel v svojem leksikonu. Za to odkrivati bi ga lahko zavidala celo Rosenberg in Goebels. Le na eno internacionalo je pozabil, na črno, ki pa se po njegovem seveda imenuje apostolsko vesoljstvo.

Ali je mariborska Ljudska univerza res nepristranska? V petek zvečer je priredila predavanje »O gospodarskih reformah moderne Nemčije«, ki se je prelevilo v propagando za nacionalni socializem. Kaj čuda, da velik del poslušalcev s tem ni bil zadovoljen in je glasno dajal duška svoji nejevolji. To ni bilo ob tej priliki prvič. V »Večerniku« se nekdo zgraža nad nediscipliniranim obnašanjem gotovega občinstva in kliče oblast na pomoč. Trdi, da predavanja v

Zagorje ob Savi

Volilni proglas enotne liste »Delovnega ljudstva«

vsem delavcem, kmetom in obrtnikom, ter ostalim volilcem občine Zagorje, za občinske volitve, dne 19. januarja 1936.

Volilci!

Z razpisom volitev v občinski zastop naše občine, je vsemu delovnemu ljudstvu dana možnost, da si po svojih predstavnih izvoli take moške v bodočo občinsko upravo, ki bodo najbolje odgovarjali vsesplošnim interesom občanov. Tozadevno so se zbrali predstavniki delavcev, kmetov in obrtnikov, kateri so soglasno sklenili postaviti enotno listo »Delovnega ljudstva« z možmi, kateri naj bodo nosilci Vaših teženj in zahtev v bodoči občinski upravi.

Volilci! Ko stopamo sedaj pred Vas kot predstavniki enotne liste »Delovnega ljudstva« si dovoljujemo z Vami skupno odločno protestirati proti krivičnim določbam sedanje uredbe o volitvah v občino, katera onemogoča proporcionalno zastopstvo in daje možnost eksploatacije občine po raznih političnih skupinah. Istotako sedanji zakon o občinah ne odgovarja samoupravnim načelom občine kot edinice, v prejšnjem pomenju. Radi tega zahtevamo, da se tako občinski volilni red, kakor zakon o občinah spremenita v tem smislu, da bosta odgovarjala načelom demokracije. To je naša načelna in politična pravna zahteva.

Naše bodoče naloge in zahteve v občinskem zastopstvu bodo:

1. Sredstva, ki so potrebna občini, da more pravilno izvršiti svoje posle, se morajo zbirati po davčni sposobnosti občanov;

2. občina mora z vsemi v poštev prihajajočimi sredstvi stremeti za to, da se v kraju omogoči čimvečja industrijska podjetnost, da se s tem omogoči delo in zaslužek občanom;

3. dokler to ni izvedeno, in ker pri nas obstoja že velika brezposelnost, kateri občina z lastnimi sredstvi ne more odpomoči, je treba zahtevati od kr. banske uprave, da se sredstva, ki se v ta namen zbirajo v brezposelnem fondu, uporabijo izključno za olajšanje bede brezposelnih. Zato naj občina v zvezi s kr. bansko upravo skrbí poleti za delo in zaslužek naših brezposelnih pri javnih delih in za človeka dostojno mezdo, a pozimi, kadar so taka dela nemogoča, pa naj se daje brezposelnim izdatno hrano v javni kuhinji v slučaju, da vsa ta sredstva ne bi zadostovala, morata priskočiti banovina in država na pomoč;

4. v kolikor pa občina zmore, naj iz

Ljudski univerzi niso politična zborovanja in nimajo propagandnega značaja. To bi tudi mi pričakovali, vendar je značilno, da nam prireja predavanja zdaj o fašizmu v Italiji, zdaj o napredku moderne Nemčije, o raznih stanovščinah i. t. d. To je vsekakor daleč od objektivnosti. Za nacionalni socializem vrše že mariborski Nemci dovolj propagande.

Obsojeni ustanovitelji propadle Kmetijske eksportne zadruge. Pred mariborskim sodiščem sta se v pondeljek, dne 13. t. m. zagovarjala ustanovitelja in voditelja propadle Kmetijske eksportne zadruge Kristofič in Kenda radi poverbe na škodo zavarovalcev. Obsojena sta bila Kristofič na 7. Kenda na 9 let robije. Ker sta bila oba obsojena že v Zagrebu radi enake zadeve z zavarovalnico »Edinost« in sta bila sedaj amnestirana, bosta morala odsedeti Kenda 5 let in Kristofič 3 leta.

Strelji pri sv. Petru. Ivan Klemenčič je bil radi nekega uboja obsojen na štiri leta ječe. Radi dobrega vedenja je bil pogojno izpuščen na dopust. Te dni so pa prišli ponj orožniki, da se mora vrniti v ječo, da odsedi ostalo kazen. Na svobodi je lepše, ni se mu več hotelo za mračne zidove. S svojo izvoljenko Pepco se je zaprl v svojo sobo in vpriči nje si je pognal krogljo v glavo. Pepca, misleč, da je njen Ivan mrtev, je vsa obupana vzela njegovo orožje in si izstrelila krogljo v srčno stran. Naključje pa je hotelo, da sta še oba ostala pri življenju. Odpeljali so ju v bolnico, vendar je stanje obeh zelo resno.

lastnih sredstev vstavi v svoj proračun primerno svoto za izvedbo raznih domačih javnih del, pri katerih se mora nuditi možnost zaslužka najpotrebnejšim brezposelnim;

5. v svrhu zaščite in povzdige kmetijstva, naj občina skrbí za popravo cest, potov, regulacijo potokov, nabavo raznih semen, živine in drugo, da poceni nabavo potrebnih za kmeta. Potom kmetijskega odseka se naj skuša kmetom nuditi praktičen in teoretičen pouk z raznimi tečajji in predavanji. Isto velja tudi za obrtnike;

6. občina naj se zavzame v večji meri za oskrbo občinskih revežev. Skrbeti je treba, da se čimprej vzpostavi v občini občinsko ubožnico;

7. predvsem se nalaga občini skrb za slabotno in revno dečo. To se naj izvrši z zdravstvom, prehrano in dečjimi zavetišči;

8. občinska uprava mora biti napram namesčenstvu socialno pravična, vpoštevati pa je stvarne potrebe in izdajati le toliko, kolikor je res neobhodno potrebno.

Dragi volilci!

To so naše minimalne zahteve, za katerih izvedbo se bomo potrudili v bodoči občinski upravi, ako nas boste pri volitvah zato pooblastili. Ne lovimo nikogar z obljubami. Predobro poznamo težave, s katerimi se mora danes boriti občinsko gospodarstvo. Vendar še so možnosti, ki se dajo izrabiti, če ima občinska uprava voljo, da jih izvede. Tega pa o prejšnjih občinskih upravah ne moremo reči. In to tudi ne v času, ko so sedanji slovenski radikali imeli svojega gerenta na občini.

Zato vi, volilci, dokažite dne 19. januarja, da ste za zgoraj navedene zahteve delovnega ljudstva s tem, da glasujete za enotno listo »Delovnega ljudstva«, katere nosilec je Jurij Arh, tajnik Zveze rudarjev Jugoslavije.

Kdor je torej proti sedanjim krivicam in za bodočo socialno pravičnost v občini, ta bo volil enotno listo »Delovnega ljudstva«.

Naj živi zmag delovnega ljudstva!

V Zagorju, dne 4. jan. 1936.

Za volilni odbor:

J. Arh, I. r., J. Bazelj, I. r. Franc Tomažič, I. r., L. Eberl, I. r.

Celje

Zahvala. Brezposelni člani SMRJ v Apneniku pri Celju se prav lepo zahvaljujemo članom SMRJ v tovarni Moste pri Ljubljani za poslano božično podporo v znesku Din 404.—, ki nam jo je takoj po prejemu pošte razdelil naš zaupnik s. Lančič. Družnost! Apnenčarji.

Trbovlje

Predavanje. V nedeljo, dne 19. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v dvorani Delavskega doma važno predavanje. Predavatelja prideta iz Maribora. Sodrugi in sodružice, udeležite se predavanja polnoštevno.

Neokusno natolcevanje. Predzadnji »Pohod« prav neokusno natolcuje na dopis »Delavske Politike« štev. 99 glede proslave rudarskega praznika »Barbare« v Trbovljah. Akoravno rednemu dopisniku »Delavske Politike« ni znan dopisnik tistega članka, povdarjamo, da je žal tudi nekaj resnice v njem. »Pohod« meče pa vse v en koš. Rudarsko delavstvo pozna »Pohod« še predobro izza časa druge gladovne stavke v letu 1934, njegovo obnašanje med in po stavki. Pohodovemu dopisniku pa povemo, da so se poprej, ko je imel on še somišljenike v onih vrstah, ki so imele kaj odločiti, prirejale razne zakuske, a pri zadnji proslavi »Barbare« je ravnateljstvo v sporazumu z delavskimi zaupniki namesto zakuske podarilo Din 3000 protituberkuloznemu dispanzerju v Trbovljah.

Zadruga »Požitniški dom«, Trbovlje, je darovala namesto venca na grob smrtno ponesrečenega s. Smodiča Viktorja Din 50.— za tiskovni sklad. Izkrena hvala.

Hrastnik

Še o smrtni nesreči Smodiča. V zadnji številki »Del. Politike« z dne 4. jan. t. l. smo poročali o smrtni nesreči rudarja s. Smodiča Viktorja. V očigled številnih žrtvih, ki jih doprinašajo rudarji na žrtvenik Dela bi grešili, če ne bi povedali še to-le: Do zadnjih redukcij v letu 1933 so bili štirje pritežaji (Anschlaggerji) zaposleni pri jaški, kjer je delal s. Smodič in sicer v jami dva in zunanaj dva. Po redukciji se je pa tudi tu odvezlo dva delavca in sicer enega spodaj in enega zgoraj. Oddajala pa sta 150 do 200 vozičkov na storjeni šiht. To število je ogromna storitev za dva človeka, če morata sama oddajati na jašek, dajati signale in paziti na zapornice. Zato ni čudno, če je s. Smodiča zmotilo, da je porinil voziček na prazno stran in šel v smrt. Tukaj pač lahko rečemo, da bi te smrtno žrtve ne bilo, če bi se toliko ne varčevalo z ljudmi.

Ne bo kruha iz te moke! Večkrat so že nekateri takozvani »boljši« prigovarjali delavcem, češ, zakaj imajo neki naročeno »Delavsko Politiko«. Na drugi strani pa so prav ti ljudje prigovarjali delavstvu, naj naroče nek nov časopis, ki bo prišel v kratkem izhajati. Sedaj vemo, za kateri časopis gre, ker so ga nam hrastniški delavcem poslali v izobilju — na ogled. Odmev, ki pa bo prišel iz Hrastnika, ne bo razveselil za te klerikalne protisocialistične kanonirje in frontarje. Gospodje, ki izdajajo list, bodo prav storili, ako si pravočasno poiščejo naročnike drugod, če je namreč njihov list odvisen od naročnikov. Mislimo pa, da ni, zato ne dvomimo, da ga nam bodo še naprej pošiljali. Koncem koncev papir v hiši vedno prav pride! Živeli fondi! — Zastonjkar.

Kranj

Opozarjamo delavstvo na socialno-izobraževalni tečaj, ki se bo vršil ponovno v četrtek, dne 16. t. m. ob pol 19. uri. Govoril bo o pomenu delavskih zaupnikov in o zakonu o zaščiti delavcev predsednik Delavske zbornice s. Sedej. Torej važno za vsakega delavca in delavko!

Prve volitve obratnih zaupnikov so se vršile 12. t. m. za delavstvo tovarne »Semperit«. Lista SDSZJ je dobila vseh 6 zaupnikov. Lista »plavih« je bila razveljavljena, ker so nekateri brez lastnega pristanka vpisani na listi, kandidaturu odločno odklanjali.

Delavstvo tovarne »Semperit« je po volitvah obratnih zaupnikov 12. t. m. zbralo med seboj Din 114.50 za tiskovni sklad »Delavske politike«. Iskrena hvala! Želeti bi bilo, da bi »Delavska politika« med delavstvom v »Semperitu« našla več naročnikov, zlasti delavci bi si mogli odtrgati Din 10.— mesečno.

Kamnik

Delavstvo kamniškega okolja ob novem letu (Konec.)

V tovarni Remeč & Co. na Duplici pri Kamniku se pred kratkim ustanovljena podružnica Zveze lesnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije razveseljuje razvoja in napreduje ter je danes že močna, zlasti radi tega, ker je v njej večina moškega in kvalificiranega delavstva. Pristašem krščanskih socialcev sicer to ni po volji, zato poskušajo ob vsaki priliki metati polena pod noge zavednemu delavstvu. Zavedno delavstvo se ne meni veliko za napade nasprotnikov, temveč gre svojo pot dalje: vodstvu »belih«, ki je mislilo, da ima že vse delavstvo tovarne Remeč pod kurateljo pa odgovarja: »Gospodje-tovariši, ... temu se je treba privaditi, sicer sprva težko gre...«

Vkljub temu prerakanju glede barv in prepričanju pa zna biti delavstvo tovarne Remeč enotno, ko gre za njegov skupni interes. Ta enotnost se bo morala pokazati zlasti sedaj, ko se bo šlo za sklenitev ko-

Naša akcija

za svobodno strokovno organizacijo in „Delavsko Politiko“

Nad 500 rudarjev, steklarjev, delavcev in delavskih žen na predavanju v Hrastniku. — 75 novih naročnikov.

Preteklo nedeljo, dne 12. januarja t. l. se je vršilo predavanje o socialni zakonodaji s posebnim ozirom na izredno važno vlogo svobodnih strokovnih organizacij in našega tiska v boju za socialne pravice delavstva.

K predavanju je prišlo nad 500 rudarjev, steklarjev, delavcev in delavskih žen, ki so ne samo do zadnjega kotička napolnili dvorano, ampak tudi oder in predsobo.

Predavanje je otvoril s. Kladnik Rudolf v imenu podružnice rudarjev Jugoslavije, nakar so zapeli naši vrli pevci delavsko pesem, ki so jo udeleženci poslušali odkritih glav.

Pevi je govoril s. dr. Reisman, za njim pa s. Eržen.

Ogromna udeležba na tem predavanju je najlepši dokaz, kako zelo se hrastniško

delavstvo zanima za svoje pravice in za vse akcije, ki so potrebne za uspešno obrambo pridobljenih in priboritev novih pravic. Velike zasluge za to imajo svedekom naši vrli hrastniški zaupniki in funkcionarji, ki so neumorno na delu in z živo besedo ter z gledom hrabre, vzgajajo in pridobivajo vedno nove zavedne bojovnike. Zato je povsem razumljivo, ako je občina Hrastnik v delavskih rokah in bo tudi ostala.

Nadvse razveseljav pa je uspeh predavanja. Kajti prišlo se ni nič manj kot 75 novih naročnikov za »Delavsko politiko«.

Strnjeno v svojih razrednih organizacijah in oboženo z »Delavsko politiko« bo hrastniško delavstvo kot doslej gotovo tudi v bodoče vzgled delavstvu ostalih industrijskih centrov.

dobi. Potrebno je torej, da se vsi delavci oklenejo svoje strokovne organizacije, ker le na ta način bodo zamogli uspešno braniti svoje pravice. Predavanja se je udeležilo razmeroma lepo število delavcev, ki so trdno sklenili, da bodo šli pridno na delo za izpopolnitev svoje strokovne organizacije. Tudi za »Delavsko politiko« se je prijavilo 10 novih naročnikov. Pred predavanjem so se vršile volitve obratnih zaupnikov, ker ni bilo vložene nobene protiliste, so bili izvoljeni zaupniki, ki pripadajo Savezu Metalnih Radnikov Jugoslavije.

Na zborovanju se je prijavilo tudi 9 novih naročnikov za »Delavsko politiko«; delavci so si izvolili svojega poverjenika, ki bo vsak mesec pobiral naročnino in jo obračunal upravi. Pred zborovanjem so se vršile volitve obratnih zaupnikov, pri katerih je bila v celoti izvoljena lista Saveza Metalnih Radnikov Jugoslavije. Zborovalci so se razšli s trdim sklepom, da bodo šli s podvojeno silo na delo in pridobivali nove člane strokovni organizaciji, »Delavski politiki« pa nove naročnike.

Din tedensko od leta 1930 do 1931. Kdor je obiskoval vsaj dva razreda ljudske šole, si bo znal točno izračunati, kakšno svoto je izgubilo delavstvo na zasluzku in ravno toliko pa seveda vsa trgovina in obrt. In da bi ljudje ne bili zadolženi, ako bi bilo delavstvo malo bolj zavedno. Ko smo se zopet zbrali, seveda organizacija ni mogla delati čudežev. Nekateri ljudje pravijo: »Ah, saj bo šlo brez mene tudi!« Drugi gre rajši v kino, tretji gre rajši na sprehod, četrti zabavlja čez prvega, nobeden pa ne pogleda koliko je ura bila, da bi si izprašal svojo vest, in pomislil kaj bo rodilo tako zadržanje, če se ne bomo zdramili iz svoje zasplosti. — Da ne pozabim; tudi ljubi alkohol je dosti kriv, da je tako. N. pr. pri zadnjih volitvah se je agitiralo na več krajih s pomočjo tega zapeljivca. Ljudje so kar vrelj za tistim, ki je kaj plačal. Izobraževalnega dela in predavanja je dosti premalo. Delavstvo si želi izobrazbe, ampak samo ne zmore vsega. Inteligenca, ki bi lahko več zrtvovala, se ga izogiba, in ga po strani gleda. To je vzrok, da je prišlo tako daleč, da je nastal neljub prepir na račun ljudi, ki bodo še hujskali na eni strani firmo, na drugi strani pa delavstvo. Zavrelo je in kdo je za to odgovoren? Tisti, ki hočejo šarže, ki se hlinijo, prilizujejo, lažejo i. t. d. Ti ljudje se ne brigajo za sočloveka, glavno je, da je njim dobro. Zato še kar naprej hujskajo in lažejo proti obratnim zaupnikom in sicer: da kadar intervenirajo so z gospodi, kadar so med delavstvom pa z delavci i. t. d. To ni res in je dobil eden tistih že svoje plačilo. Toda ti ljudje še ne mirujejo, ampak bi radi samo še med ostalo organizirano delavstvo in obratne zaupnike zabili klin in s tem razbili še to kar je.

Dragi sodruzi in sodružice, bližajo se volitve obratnih zaupnikov, izvolite ljudi, ki se niso ustrašili in se ne bodo ustrašili biti na strani vas, ki iščete pravico. Varujte se pa tistih, ki so vam skočili v najtežjih časih v hrbet.

V kratkem se bom spet oglašil, ker hočem, da napišem vse, kar me teži in za kar sem sam trpel Kot žrtev živim sedaj od podpore plemenitih ljudi, predvsem g. Jezovnika, ki mi daje hrano in brezplačno stanovanje.

Krajnc Jože.
Delavsko pevsko društvo »Cankar« va bi na občni zbor vse svoje članstvo in vse tiste, ki jim je delavska kultura v ponos in to ne samo v Šoštanju, ampak tudi izven nje, v nedeljo, dne 19. januarja ob 9. uri dopoldne v tajništvo Zadrúžnega doma. Vabimo pa tudi vse intelektualce, da pomagajo orati našo kulturno ledino. Povabljeni vsi pomočniki, pomočnice, da tudi od vas nobeden ne bo manjkal pri našem delu. Pridite vsi, ki imate veselje do petja, ne gledajte na spol, in ste voljni delati z nami.
— Pred občnim zborom se bodo vpisovali novi člani. Glasovalno pravico na občnem zboru bodo imeli le člani s polno plačalnimi prispevki. — Vabimo tudi zastopstva strokovne organizacije iz Šoštanja in iz Velenja in vse podpore člane našega društva.
— Družnost!

Predavanje na Fall

Podružnica Saveza Metalnih Radnikov Jugoslavije na Falli je za minulo nedeljo popoldne sklicala v gostilni g. Grahorja predavanje o socialni zakonodaji, pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska. Predavala ste ss. Gojko Jelenc in Jelen iz Maribor. V teku predavanja se je ugovarilo, da tudi falka elektrarna (ki je last inozemskega kapitala) skuša izbegavati našo socialno zakonodajo. Delavci morajo vsakih 14 dni podpisati, da so sprejeli na znanje odpoved službe, tako da se prav za prav nahajajo vedno v odpovedni

Sv. Lovrenc na Pohorju

Minulo nedeljo se je vršilo v Sv. Lovrencu na Pohorju lepo zborovanje, ki ga je sklicala Savez Metalnih Radnikov Jugoslavije, podružnica Sv. Lovrenc. Na zborovanju je poročal s. Vidovič iz Maribora in sicer o pomenu strokovne organizacije, delavskega tiska in o pravicah delavcev in nameščencev, ki so določene v socialni zakonodaji. Delavci že spoznavajo, da bodo zamogli štiti svoje interese le s pomočjo močne strokovne organizacije, zato pridno pristopajo k svoji strokovni organizaciji SMRJ.

lektivne pogodbe, s katero naj se zvišajo mizerne plače, ki jih delavstvo ima.

Občinska uprava mesta Kamnik je bila po nalogu banske uprave razrešena svojih dolžnosti in imenovana nova z g. Antonom Strgarjem, trgovcem v Kamniku, na čelu. Razlike menda ne bo nobene, kar se nas delavcev tiče, nas vse to niti najmanj ne briga, kajti razlika bo le ta, da se zamenjajo vloge, oni, ki so preje kritizirali, bodo sedaj tih, oni pa, ki so preje molčali, bodo sedaj kritizirali.

Kaline love. Veliko število tudi marksističnega delavstva je prešlo po pošti (ne vem ali kot novoletno darilo ali kaj?) novo rojeni; delavstvu namenjeni klerikalni časopis iz Maribora, — ki bo najbrž zastopal one vrste delavstva, ki vodijo — delavsko politiko iz farovžev v duhu »Quadragesimo anno«. Dovolj je že razcepčnosti v delavskih vrstah in vsak nov poizkus cepjenja je samo voda na kapitalistični mlin, da bo lažje mlél in delal za svoj nenasični žep na račun delavske neenotnosti. Vprašal sem delavca, ki je dobil ta list, kaj misli o njem? Odgovoril mi je: »Naslov je zelo bojevit, ako bi nosil naslov »Delavski kanoni«, bi še bolj vlekel.« dodal je še: »sicer se pa papir vedno rabi pri hiši.« Zaenkrat naj bo dosti, pa drugič še kaj. — Delavec.

Šoštanj

Vsem na znanje! Kot navaden delavec, s. urednik, Ti moram potožiti in povedati, kako se nam godi tukaj v tem lepem, z lepimi hribi obdanem Šoštanju. Delal sem več let v tovarni usnja Woschnagg in misleč, da so tudi drugi z menoj vred pošteni, sem vedno pošteno mislil in bil v vrstah organiziranega delavstva. Ali vrezal sem se. Res da je tukaj dosti poštenih delavcev, med njimi pa žal nekaj hinavcev, klečeplazcev in lažnjivcev. Mnogi pa so zapeljani in si ne upajo povedati resnice. Zakaj si ne upajo povedati, bom takoj na kratko razložil, da bo širša javnost tudi o tem poučena in da si po drugod ne bodo mislili, da nam pečen golobje lete v odprta usta. Precej delavcev ima številno družino, ki pač ne more s tem borim zaslužkom izhajati. Zaslužek je komaj za hrano, mogoče še za obleko otrok, ki morajo v šolo, staršem pa prav malo ostane. Vsi tedaj se pač zadolžijo, če jim kdo da na up, ko pa več ne dobijo v eni trgovini (živeti je treba), gredo v drugo trgovino tako, da so vse delavske družine od l. 1930 dalje globoko zadolžene. Takšen delavec do ušes zadolžen pa nima več korajže, da bi energično nastopil, ali veselo pogledal v obraz sočloveku, boji se za sebe in družino, da bi se komu ne zameril in izgubil službe, ko je pa toliko nesrečnežev brezposelnih, ki tavajo po svetu okrog.

Organizacije prejšnja leta ni bilo in si tudi vsled tega delavstvo ni prav nič moglo pomagati, ko je pričela redukcija, je celo prejšnji g. ravnatelj delavcem naravnost povedal: »Pomagajte si, če si morete, saj nimate skupnosti. saj nimate organizacije!« — Povprečno je delavstvo izgubilo nad 30.000

Sam sebe ošteva

Fašist, ki se je spreobrnil

Sarajevska »Snaga« poroča med drugim:

Snovatelj švicarske fašistične fronte De Vil je bil prej mnenja, da je treba Švico pofašistiti in urediti po receptu Italije in Nemčije. Dve leti je lovil z nekaterimi obupanci pristaše po Švici. Ko je spoznal, da je švicarska demokracija nezlomljiva, je prišel k sebi in sedaj izjavil v demokratskem listu:

»Princip državne totalitete, kakršnega uvajajo fašisti, pomeni popolno brezpravnost osebnosti in to v obliki, kakršno si moremo misliti samo v srednjeveški absolutistični monarhiji...«

»Nemške narodne množice, ki danes ječe pod nacionalnifašističnim režimom, so duhovno in materialno tako zasužnjene, da je to nerazumljivo za švicarsko pojmovanje. Nacionalizem, kakršen danes

vlada v Nemčiji, pomeni za vsakega delovnih množic popolno brezpravnost tako kot poedinca kakor tudi kot člana gospodarske skupnosti...«

»Kapitalizem in bankokracija v današnji Nemčiji vodita svojo idealno državo...«

Ta spokornik veli končno svojim sodržavljanom:

»Vodite politiko, kakršno hočete, volite kogar hočete, naj vam bodo voditelji, ki jih vi hočete, samo ne hodite po poti, po kateri so šli vaši sosedje v Nemčiji, ker ta po vodi nedvomno v pogin. Tudi v Švici je lahko nezadovoljnost in so težkoče, ali vse to je le otroška igra napram strašni bedi in suženjstvu v »totalni« državi po nacionalnifašističnem zgledu.«

Kaj pravijo k temu naši fašisti Frangeš, Hodžera, Ljotič, pohorci in drugi?

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! ---

Dravograd

Radovedni smo, koliko časa bodo neznosne razmere v tukajšnji tržki osnovni šoli se trajale? Ena učna moč (upravitelj šole) je šla menda v pokoj ali pa je bolna, ker ima sedaj že delj časa ena učna moč (učiteljica) kar dva razreda in sicer drugi in tretji razred. Pouk se vrši v enem razredu dopoldne, v drugem popoldne. Drugi in tretji razred ima dnevno samo po tri ure pouka in če povrh še upoštevamo nedelje, praznike, četrtke ter druge dneve, ki so pouka prosti, je to vsekakor premalo, da bi bil zagotovljen normalni napredek šolske mladine. In kdo je žrtev, če otroci v pouku zaostajajo, kakor ubogi starši, ki imajo večje skrbi in stroške, da jih usposablajo za študij, mnogokrat pa to sploh ni mogoče in otrok trpi radi tega skozi vse življenje. Dolžnost šolske oblasti je, da napravi v tem pogledu svoje, davki se morajo plačati v redu, brezposelnega učiteljskega naraščaja je pa več kot dovolj.

Fala

Posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval gostilničar Grahor iz Fale Din 30. Iskrena hvala!

Ptuj

Akcija za ustanovitev podružnice Borze dela v Ptuj. Mestno poglavarstvo je 9. t. m. poslalo vsem v poštev prihajajočim ustanovam sledeči dopis:

Tukajšnje strokovne organizacije so se že leta 1934 obrnile na centralno borzo dela z vlogo za ponovno ustanovitev ekspoziture borze dela v Ptuj.

Dejstvo je, da bi bila tukaj borza dela res nujno potrebna, kar dokazujejo številne prijave brezposelnih, ki se množijo iz dneva v dan. Brezposelnih iz srezu, ki šteje nad 70.000 prebivalcev, so primorani hoditi 26—30 km peš v Maribor na borzo dela, ali pa se obračajo nanjo preko svojih občin, do katerih je tudi po več kilometrov. To posredovanje se čisto dolgo zavleče in pomoči potrebni so prepuščeni neskončnemu čakanju. Navajam ta-le slučaj: preko 100 brezposelnih, ki so bili odpuščeni iz Petovije, je dostavilo svoje delovne knjige deloma osebnostno, deloma preko tukajšnje mestnega urada, podružnici Borze dela v Mariboru že pred enim mesecem, pa še do danes niso bile dostavljene pole, niti vrnjene knjige, vse to je verjetno kriva preobremenjenost mariborske podružnice.

Iz raznih krajev ptujskega sreza hodijo dekleta v mesto, ki so radi pomanjkanja zakonite posredovalnice dela prepuščene najrazličnejšemu izkoriščanju. Pa tudi moški, ki iščejo službo, bi potrebovali v Ptuj posredovalnico, da bi jim šla na roko.

Navedeni razlogi utemeljujejo upravičenost ponovne ustanovitve ekspoziture Borze dela v Ptuj, vsled česar naprošam naslov, da v interesu prizadetih delojemalcev kakor delodajalcev podvzamemo potrebne korake za uresničenje predloženega načrta.

Predsednik: Dr. Remec, s. r.

Poprava volilnih imenikov. Vsako leto januarja se uradno popravljajo volilni imeniki. Vsak volilni upravičenec naj se prepriča, ako je vpisan. Sprememba za vpis ali izbris se prijavi do 25. t. m. pri mestnem poglavarstvu.

Prva redna seja novega občinskega sveta se je vršila v četrtek, dne 9. t. m., o kateri bomo prihodnjic več poročali.

Šole brez učiteljev, učitelji brez posla. Kakor se govori, je šola na Vurberku že eno leto brez upravitelja in tudi na okolški šoli se ne more redno vršiti pouk vsled pomanjkanja učnih moči... Ker v zgoraj omenjeni šoli nikdo ne stanuje, je poslopje brez nadzorstva in se torej ni čuditi, ako skušajo priti vlomilci na svoj račun.

Razno

Industrijalec Bata zgradi v Zagrebu 14-nadstropno palačo. To je znak, da mu čevljarska industrija pri nas dobro uspeva.

V Mostah pri Ljubljani so postavili novo leseno cerkev, ki se že uporablja!

20 milijonov knjig o poljedelstvu je izdala kmečka književna založba v Sovjetski Rusiji v letu 1935, med njimi 2.600.000 izvodov nemških knjig iz poljedelstva. Nadalje je bilo izdanih 3.000.000 izvodov kmetijskih listov.

Eksplodizija plina se je pripetila pred nekaj dnevi v mestni hiši v Pendletonu (Indiano) iz neznanih vzrokov ob času, ko je zboroval mestni svet. Silen zračni pritisk je odtrgal streho z magistratnega poslopja. V splošnem je bil učinek eksplozije grozen. Sedem oseb je bilo raztrganih na koščke, med njimi nekaj mestnih svetnikov, 15 oseb pa je bilo deloma težje, deloma lažje ranjenih.

Prijatelj Prirode

Občni zbor »Prijatelja Prirode« v Zagrebu se je vršil dne 12. t. m. ob veliki udeležbi članov, ki so napolnili veliko dvorano Delavske zbornice. Predsednik s. Weiss je pozdravil navzoče delegate delavskih kulturnih in športnih organizacij. Tajnik s. Cerin je poročal o uspešnem delovanju društva v zadnjem letu. Društvo ima tudi lepo knjižnico in mnogo turističnih rekvizitov. Število članov je v zadnjem letu zelo narastlo. Društvo ima sedaj preko 2500 članov. Na to so bila podana poročila mladinske, glasbene in fotoamaterske sekcije, ki so pokazale prav lep napredek. Tekom leta se je nanovo osnovala tudi pevska sekcija. O vseh poročilih se je razvil prav živahen razgovor. Na to se je izvolil novi odbor. Občni zbor se je zaključil s trdno voljo, da bo »Prijatelj Prirode« v novem letu še živahnejše deloval. Čestitamo k lepim uspehom zagrebškemu sodrugom v »Prijatelju Prirode«, ki vedno goje prijateljske zveze z našimi planinci v Sloveniji.

VABILO

na III. redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 25. januarja 1936 ob pol 8. uri zvečer v gostilni pri Mikliču, Tržaška cesta 10 z običajnim dnevnim redom.

Dolžnost vseh članov Konzumnega društva Vič je, da se občnega zbora sigurno in točno udeležijo.

Konzumno društvo Vič.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.